

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 525/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 274/2017 z 30. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia

základných práv podľa čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 274/2017 z 30. júla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol stranou sporu v konaní o určenie neplatnosti právnych úkonov vedenom na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 357/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“) v procesnom postavení žalovaného.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 C 357/2013 z 24. januára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu žalobcu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), zamietol a sťažovateľovi priznal plnú náhradu trov konania.

4. Na základe odvolania podaného žalobcom krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 30. septembra 2018.

5. Sťažovateľ podal 4. októbra 2018 generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa § 458 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že do dňa podania ústavnej sťažnosti nebol upovedomený o vybavení jeho podnetu a je toho názoru, že dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti mu začala plynúť 31. decembra 2018 (po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.).

7. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo viacerých argumentačných líniách.

8. Sťažovateľ namieta skutočnosť, že krajský súd dospel v napadnutom uznesení k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez toho, aby zopakoval dokazovanie. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že krajský súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam a záverom v rozhodujúcej otázke reálnosti pôžičiek, ako aj k odlišnému názoru týkajúcemu sa „*individuálnych okolností prípadu*“. *V ústavnej sťažnosti podrobne opisuje uvedené namietané porušenie svojich práv.*

9. *V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta, že mu zo strany krajského súdu nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k jeho vyjadreniu, ktoré krajský súd uvádza v bode 7 napadnutého uznesenia, čím mu bola odňatá možnosť vyjadriť sa k vyjadreniu žalobcu. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že týmto nesprávnym procesným postupom krajského súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na kontradiktórne konanie a princíp rovnosti zbraní, ktoré sú súčasťou práva na spravodlivý proces.*

10. *Sťažovateľ namieta aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia napadnutého uznesenia, keď poukazuje na opomenutie vysporiadania sa s inštitútom uznania dlhu a jeho účinkov.*

11. *K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ uvádza, že postupom krajského súdu, «... ktorý nekonal v súlade so zákonom (konkrétne s ustanoveniami § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 C. s. p., § 188 ods. 1 C. s. p., keďže nenariadil pojednávanie a nezopakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie a dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie..., bolo porušené jeho právo «... na spravodlivé konanie... aj v tom, že nenariadením pojednávania sa odňala sťažovateľovi možnosť zúčastniť sa pojednávania, ktorá možnosť zúčastniť sa pojednávania je základným právom strany zaistujúca spravodlivé súdne konanie, keďže „účastník má právo, aby jeho veci bola prejednaná v jeho prítomnosti (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR). Nie je však vylúčené, aby*

súd vec prejednal a rozhodol bez prítomnosti účastníka; je však vždy povinný poskytnúť mu možnosť, aby na jej prejednaní bol prítomný“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR. sp. zn. Obdo V 68/2001).».

12. V súvislosti s uvedenou argumentáciou sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je založené na neudržateľnom a svojvoľnom právnom závere týkajúcom sa otázky dôkazného bremena v prípade uznania záväzku, čím je porušené sťažovateľovo právo na právnu istotu vychádzajúce z princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„... uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/274/2017-335 zo dňa 30.07.2018 boli porušené základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a zrušil v celom rozsahu uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/274/2017-335 zo dňa 30.07.2018 a vrátil vec Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.“

14. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh“) bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

23. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu

k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

26. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

27. Z ústavnej sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, odvíja zachovanie zákonnej dvojmesačnej lehoty pre podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu od uplynutia lehoty na podanie dovolania generálnym prokurátorom, a teda počnúc 31. decembrom 2018.

28. V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. K takýmto mimoriadnym opravným prostriedkom patrí aj dovolanie generálneho prokurátora. Príslušné právne predpisy totiž neukladajú generálnemu prokurátorovi povinnosť (a podnecovateľovi nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť, či podá, alebo nepodá dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie dovolania generálnym prokurátorom preto nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04, IV. ÚS 564/2018).

29. Ústavný súd dopytom na okresnom súde, ako aj dopytom na Najvyššom súde Slovenskej republiky zistil, že generálny prokurátor nepodal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd nemohol vychádzať pri posudzovaní, či ústavná sťažnosť bola podaná v rámci dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, zo skutočnosti, že sťažovateľ podal podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora. Za daných okolností bol pre posúdenie tejto otázky relevantný deň nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

31. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 30. septembra 2018. Z toho vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

32. Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu